

**ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΘΕΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

Τάξη : Γ' Λυκείου

**ΦΥΛΛΑΔΙΟ 8 : Κυρτότητα - Σημεία καμπής -
Ασύμπτωτες - Κανόνες De L'
Hospital - Μελέτη συνάρτησης**

39ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x(x-4)^3$
  - α) Να δείξετε ότι η εξίσωση $f(x) = -28$ είναι αδύνατη στο $\mathbb{R}$
  - β) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και τα σημεία καμπής
2. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \ln x - e^{-x+1}$, $x > 0$. Να αποδείξετε ότι :
  - α) η f είναι κοίλη στο $(0, +\infty)$
  - β) $f(x) \leq 2x - 3$ για κάθε $x > 0$.
3. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{e^x + \lambda}{x}$, $\lambda \in \mathbb{R}$. Η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης C_f της f στο σημείο της $M(1, f(1))$ διέρχεται από το σημείο $A(0, e-2)$.
  - α) Να βρείτε τον αριθμό λ
  - β) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα
4. Δίνεται η συνάρτηση g , δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ για την οποία ισχύει $g(x) \cdot g'(x) = c$, $c \neq 0$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να αποδείξετε ότι η g δεν έχει σημεία καμπής.
5. Έστω συνάρτηση f δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$, τέτοια ώστε $x^2 f''(x) + 4x f'(x) + 2f(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να δείξετε ότι :
  - α) Η συνάρτηση $g(x) = x^2 f(x)$ είναι κυρτή
  - β) $f(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$
6. Έστω συνάρτηση f δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$, τέτοια ώστε $|f'(x) - f'(y)| \leq |x - y|$ για κάθε $x, y \in \mathbb{R}$ και $M > 1$. Να δείξετε ότι :
  - α) $|f''(x)| \leq 1$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$
  - β) Η συνάρτηση $g(x) = f(x) - \frac{Mx^2}{2}$ είναι κοίλη στο $\mathbb{R}$
  - γ) $f(2) - 2f(1) + f(0) < M$
7. Δίνεται η συνάρτηση f , παραγωγίσιμη και κοίλη στο $[0, 5]$ με $f(2) = 0$. Να αποδείξετε ότι $3f(0) + 2f(5) < 0$.
8. Έστω συνάρτηση f ορισμένη και παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$, f κυρτή και $f(2) = 2$, $f(4) = 8$. Να δείξετε ότι :
  - α) $f(3) < 5$
  - β) $f'(4) > 3$
9. Έστω συνάρτηση f ορισμένη και παραγωγίσιμη στο $[0, +\infty)$ με $f(0) = 0$. Αν η f είναι κυρτή, να δείξετε ότι $f(2x) > 2f(x)$ για κάθε $x > 0$.
10. Έστω η συνάρτηση $f(x) = (x + \frac{1}{x})^a$, $0 < x < 1$ και $a > 1$. Να αποδείξετε ότι :
  - α) Η συνάρτηση f είναι κυρτή στο διάστημα $(0, 1)$.

β) Για όλα τα $x, y \in (0,1)$ και $a > 1$ ισχύει $f\left(\frac{x+y}{2}\right) \leq \frac{f(x)+f(y)}{2}$.

γ) Αν $x > 0, y > 0, a > 1$ και $x+y=1$, τότε ισχύει : $\left(x + \frac{1}{x}\right)^a + \left(y + \frac{1}{y}\right)^a \geq \frac{5^a}{2^{a-1}}$.

(Εξετάσεις ΑΣΕΠ 2009 – Μαθηματικών)

11. Να βρείτε τους αριθμούς α και β έτσι ώστε $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x + \alpha \chi \eta \mu 2x - \beta \sigma \nu 2x - x}{x^2} = \frac{9}{2}$.

12. Να βρείτε τα όρια :

α) $\lim_{x \rightarrow 1^+} (x-1)^{x-1}$ β) $\lim_{x \rightarrow +\infty} x^{\frac{1}{x}}$ γ) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{x+2}{x-1}\right)^{e^x}$

13. Έστω η συνάρτηση f συνεχής στο $\mathbb{R}$ για την οποία ισχύει $xf(x) - x^2 = \alpha \eta \mu 2x$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να βρείτε την τιμή του αριθμού α για την οποία η εφαπτομένη (ϵ) της γραφικής παράστασης C_f της f στο σημείο $A(0, f(0))$, διέρχεται από το σημείο $B(1,3)$.

14. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^{x-1} - \ln x, x > 0$

α) Να δείξετε ότι $f(x) \geq 1$ για κάθε $x > 0$

β) Να βρείτε τη συνεχή συνάρτηση $g : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ τέτοια ώστε να ισχύει $f(x) = 1 + (x-1)^2 \cdot g(x)$ για κάθε $x > 0$.

15. Να βρείτε τις ασύμπτωτες των συναρτήσεων :

α) $f(x) = \sqrt{x^2 + 1} + 3x - 1$

β) $f(x) = \frac{2x - |x+2|}{x-1}$

γ) $f(x) = \frac{e^x + 1}{e^x - 1}$

δ) $f(x) = \sqrt{\frac{x^3}{x+1}}$

16. Δίνεται η συνάρτηση $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με $f(0) = 1$ και $f(x) \cdot f'(x) = x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

α) Να βρείτε τον τύπο της f

β) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία

γ) Να βρείτε το σύνολο τιμών της f

δ) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f

ε) Να δείξετε ότι η f είναι κυρτή στο $\mathbb{R}$

17. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} e^x - \frac{\eta\mu x}{x}, & x \neq 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$

α) Να εξετάσετε αν η f είναι παραγωγίσιμη στο $x_0 = 0$

β) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f

18. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} xe^{\frac{1}{x}}, & x \neq 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$

α) Να εξετάσετε αν η f είναι συνεχής στο $x_0 = 0$

β) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία και την κυρτότητα

γ) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f

δ) Να δείξετε ότι $x^2 \geq e^{2\left(1+\frac{1}{x}\right)}$ για κάθε $x < 0$.

19. Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με $f'(x) = \frac{x^2 + 2e^x}{x^2 + e^x}$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

α) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα

β) Να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x+3) - f(x)]$

20. Θεωρούμε τη συνάρτηση f με τύπο $f(x) = e^x - \ln x$, $x > 0$.

α) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα.

β) Να δείξετε ότι υπάρχει $x_0 \in \left(\frac{1}{2}, 1\right)$ στο οποίο η f παρουσιάζει ελάχιστο.

γ) Να δείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{(x - x_0)^2} = \frac{x_0 + 1}{2x_0^2}$ όπου x_0 το σημείο στο οποίο η f παρουσιάζει ελάχιστο.

21. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{(\alpha + 1)x^2 - \beta x + \gamma}{x + \gamma}$, $\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$. Να βρείτε τους

αριθμούς α, β, γ , ώστε οι ευθείες $x = -2$ και $y = 3x - 4$ να είναι ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f στο $+\infty$.

22. Δίνονται οι συναρτήσεις g, h ορισμένες στο $(0, +\infty)$ και για τις οποίες ισχύει $|g(x)h(x) + x^2| \leq x \ln x$ για κάθε $x > 1$. Αν οι γραφικές παραστάσεις των g, h δέχονται πλάγιες ασύμπτωτες στο $+\infty$ τις ευθείες ϵ_1, ϵ_2 αντίστοιχα, να δείξετε ότι $\epsilon_1 \perp \epsilon_2$.

23. Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με $f(\mathbb{R}) = \mathbb{R}$ και $f'(x) = \frac{1}{3f^2(x) + 2}$, για κάθε

$x \in \mathbb{R}$ και επιπλέον $f(0) = 1$.

α) Να δείξετε ότι $f^3(x) + 2f(x) = x + 3$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$

β) Να δείξετε ότι η f είναι 1-1 και να βρείτε την f^{-1}

- γ) Να βρείτε τα σημεία καμπής της γραφικής παράστασης C_f της f
 δ) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_g της g με

$$g(x) = \frac{f^{-1}(x)}{xf(x)[f^2(x) + 2]}$$

- 24.** Δίνονται οι παραγωγίσιμες στο $\mathbb{R}$ συναρτήσεις f και g με $e^x \cdot f'(x) = g'(x) - g(x)$ με $f(0) = g(0)$.

α) Να δείξετε ότι $f(x) = \frac{g(x)}{e^x}$.

- β) Αν η γραφική παράσταση της f έχει ασύμπτωτη στο $+\infty$ την ευθεία $y = x - 2$,

να βρείτε το όριο $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{g(x)}{xg(x) - x^2 e^x}$.

- 25.** Έστω $f : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη με $f\left(\frac{4}{\pi}\right) = \frac{4}{\pi}$ και $xf'(x) - f(x) = -2\sigma\upsilon\nu \frac{2}{x}$,

για κάθε $x > 0$.

- α) Να βρείτε τον τύπο της f

- β) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f

- γ) Εάν $g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με $\lim_{x \rightarrow +\infty} [g(x) - xf(x)] = 1$, να βρείτε την ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης C_g της g στο $+\infty$.

- 26.** Έστω $f : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη τέτοια ώστε $xf''(x) + 2f'(x) = 2$, για κάθε $x > 0$. Αν $f(4) = 3$ και η ευθεία $(\eta) : y = \lambda x - 3$ είναι ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης C_f της f στο $+\infty$, $\lambda \in \mathbb{R}$, να βρείτε :

- α) τον τύπο της f

- β) τις εφαπτομένες της γραφικής παράστασης C_f της f που είναι κάθετες στην ευθεία (η)

- 27.** Να βρείτε τις ασύμπτωτες της γραφικής παράστασης C_f της f με

$$f(x) = \frac{1}{\ln x - x + 1}$$

- 28.** Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη με $f(x + y) = f(x) \cdot f(y)$, για κάθε $x, y \in \mathbb{R}$. Αν $f'(0) = 3$, να δείξετε ότι η f είναι κυρτή.

- 29.** Έστω $f : [1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη με $f(x) \cdot f'(x) = 1$, για κάθε $x \geq 1$. Να δείξετε ότι :

- α) η γραφική παράσταση της f δεν έχει σημεία καμπής

- β) αν $f(1) = 1$, τότε η f είναι κοίλη στο $[1, +\infty)$

- 30.** Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη με f'' συνεχής στο $\mathbb{R}$, τέτοια ώστε

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h) - 2f(x) + f(x-h)}{h^2} = -e^x - x + 1, \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}.$$

- α) Να βρείτε τη συνάρτηση $f''(x)$

β) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα.

31. Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με $f'(0) = 0$, $f(3) = 30$ και

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x) + f(x+4h) - 2f(x+2h)}{h^2} = 40x - 16, \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}. \text{ Να βρείτε τον τύπο της } f.$$

32. Έστω $f : \left(0, \frac{\pi}{2}\right) \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη με $f(0) = 0$ και $f'(0) = 2$, τέτοια

ώστε $f''(x) + f(x) > 0$, για κάθε $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$. Να δείξετε ότι $f(x) > \eta\mu x$ για κάθε $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.

33. Έστω $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, παραγωγίσιμη με f' συνεχή στο $\mathbb{R}$, $f(0) = f'(0) = 0$ και $f''(0) = 3$.

Να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{xf(x) + f(x)}{e^x - x - 1}$.

34. Έστω $f : [1, 2] \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $[1, 2]$ με f κυρτή στο $[1, 2]$. Αν επιπλέον ισχύουν $f(1) = \lim_{x \rightarrow +\infty} [\ln(e^{x+2} + 3) - x]$ και $f(2) = \lim_{x \rightarrow +\infty} [x \ln(x+1) - x \ln x]$:

α) να βρείτε τις τιμές $f(1)$ και $f(2)$

β) να δείξετε ότι $f(x) \leq 3 - x$ για κάθε $x \in [1, 2]$

35. Έστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ τέτοια ώστε $e^{f(x)} \cdot f''(x) = 2x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$ και $f'(0) = 1$. Να βρείτε το όριο $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f'(x) \cdot f''(x)]$

36. Έστω η συνάρτηση f με τύπο : $f(x) = \begin{cases} \frac{\eta\mu x}{e^x - 1}, & x \neq 0 \\ 1, & x = 0 \end{cases}$.

α) Να βρείτε την οριζόντια ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης C_f της f στο $+\infty$

β) Να βρείτε την εφαπτομένη της C_f στο σημείο $M(0, f(0))$

γ) Να δείξετε ότι η f' είναι συνεχής στο $x_0 = 0$.

37. Να μελετήσετε και να παραστήσετε γραφικά τις συναρτήσεις :

α) $f(x) = x \cdot e^x$

β) $f(x) = \frac{\ln x}{x}$

γ) $f(x) = e^x \cdot \sigma\upsilon\nu x$

δ) $f(x) = \eta\mu 3x + \sigma\upsilon\nu 3x$

ε) $f(x) = \eta\mu x + \epsilon\phi x$